

Kmetska zveza.

Naznanila.

Shodi Kmetske zveze se vršijo: V nedeljo dne 19. septembra ob 8. uri pri Sv. Marjeti blizu Rimskih toplic, ob 12. uri pri Sv. Miklavžu nad Laškimi, po rani božji službi (ob 8. uri) v Rušah pri Mariboru v gostilni Novak, v Slivnici pri Mariboru v Društvenem domu. V sredo, dne 22. septembra po prvem opravilu bo velik shod Kmetske zveze v St. Janžu na Vinski gori. V nedeljo, dne 26. septembra: V Sevnici ob Savi po rani božji službi; v Braslovcah ob 8. uri v kaplaniji, v Smartinu ob Paki po večernicah. Na vseh teh shodih dovorijo govorniki iz Maribora in Celja. Zaupnike prosimo, da razvijejo za shode živahno agitacijo.

V nedeljo 26. septembra po rani maši shod Jugoslovanske strokovne zveze in Kmetske zveze v šoli prvega razreda v Skalajah pri Velenju. Popoldne pa veliki ljudski tabor za vse kršćanske organizacije. Začetek ob 3. uri popoldne. Po zborovanju ljudska veselica s petjem in zabavo pri cerkveni gostilni poleg cerkve.

Poročila.

Kotlje pri Guštanju na Koroškem je lansko leto zadela nesreča, da so tam skoro cel mesec majnik gospodarili Nemci, tolksverofci in rdeče čete. Napravili so ogromno škodo. Vlada je to škodo le deloma poravnala. Letos pa je toča uničila vse poljske pridelke. Prav žalostna je letošnja jesen v teh krajih pod goro sv. Uršule. Drugod se drevje šibi pod težo sadja, tu pa je vse kar oskubljeno. Zitnega pridelka ni nobenega. Kmetje, ki so sicer sami pridelali, kar so rabili, morajo sedaj žito in moko od drugod kupovati. Najhujše pa je, da ni bilo mogoče dobiti dovolj ajde, katero bi bili po toči lahko še posejali in da še sedaj, ko je treba v teh visokih gorskih krajih že pričeti z zimsko setvijo, ni dobiti semena. Bati se je, da bode še letos ostalo mnogo polja neposejanega. Ljudstvo samo je doslej storilo vse, da si pomaga. Pisali so naokrog, da si nabavijo semena. Dolgo jih je za nos vodila Kmetijska družba in jih naposled napotila na Zitni zavod, ki je pa za jesensko setev ponudil — semensko koruzo. Škoda so moze sami ceniti, ker se od okrajnega glavarstva v Velikovu ni nihče zganil. Vložili so prošnje za podporo, a poklicani vladni činitelji še dandanes niso v tej zadevi ničesar ukrenili. Včeraj (12. t. m.) se je vršilo lepo obiskano zborovanje podružnice Kmetske zveze v znamenju pravega ogorčenja. Po govoru zastopnika mariborskega vodstva KZ so se pričeli oglašati moze sami in razlagati svoje zahteve. Zborovalci so sprejeli tri resolucije glede izplačila odškodnine po nemškem vpadu, glede podpore vsled škode po toči in pa glede priznanja vojnih posojil onim, ki so v ta posojila vložili svoj težko prislužen denar. Zborovalci so izrazili svoje zaupanje v Kmetsko zvezo, da jih bode podpirala pri njih zahtevah. Tudi od zastopnikov S. L. S. v Beogradu pričakujejo, da bodo na pristojnih mestih malo podregali, da se velikovsko okrajno glavarstvo, ki je menda na ta kraj čisto pozabilo, vendar enkrat zgane in se zave, da ima poleg plebiscita tudi še kako drugo nalogo in da izvrševanje le-te naloge morebiti prav bistveno spada k plebiscitni nalogi.

V St. Petru niže Maribora se je vršil minulo nedeljo shod KZ v prostorih cerkvene hiše. Govorilo se je o važnosti volitev v konstituantno in o političnem položaju. Ob koncu zborovanja so bile predlagane in sprejete sledeče resolucije: 1. Zborovalci KZ v St. Petru protestirajo proti uveljavljenju državnega proračuna v sedaj predloženi obliki. 2. Zborovalci odobravajo rešitev viničarskega vprašanja, ki se rešuje v sporazumu s KZ. 3. Izrekajo zahvalo Jugoslovanskemu klubu, ki je izposloval ukinitenje žigosanja živine in vozov.

Sv. Miklavž pri Ormožu. Shod Kmetske zveze, ki se je vršil zadnje nedelje 5. t. m. po ranem sv. opravilu, je zopet pokazal, kako močna je Kmetska zveza v naši župniji. Pred mnogoštevilno množico mož in žen je govornik Marko Krajnc opozarjal na važnost prihodnjih državnozbornih volitev, ki se nam bližajo. Smiklavževska župnija je vsa v Kmetski zvezi. Naj bi ta edina in zvestoba Smiklavževčanov naši Kmetski zvezi ostala tudi še v bodoče!

Središče. Shod Kmetske zveze v Središču, ki se je vršil v nedeljo, 5. t. m., popoldne po večernicah, je bil izborno obiskan. Dvorana je bila lepo napolnjena. Govornik Marko Krajnc iz Maribora je v svojem jasnem in temeljitim govoru razložil novi občinski volilni red in posebno poudarjal pomen obč. volitev. Zatem nam je govornik v jasnih potezah pokazal, kolikoga pomena bodo bodoče državnozbornske volitve za ustroj naše mlade države. Opozoril nas je predvsem na par točk, katere bodo obravnavali poslanci v novem parlamentu, n. pr. razmerje Cerkve do države, zakon, šola in veronauk itd. Poslušalstvo mu je sledilo s popolnim umevanjem. Enoglasno so sprejele sledeče resolucije: 1. Protestiramo proti temu, da bi demokratije zavlačevali občinske volitve. 2. Smo proti izterjavanju dohodninskega davka za leto 1920. 3. Odločno protestiramo proti odloku, ki nam prepoveduje prodajo in klanje telet pred osmimi tedni. 4. Odločno protestiramo tudi proti proračunu in nameravamim previsokim davkom. 5. Izrekamo neomajno zaupanje Jugoslov. klubu in njegovemu načelniku dr. Korošču.

Gornjigrad. Pri nas je silicala Kmetska zveza v nedeljo 12. septembra političen shod pri „Još kotu“. Bil je zelo dobro obiskan. Otvoril ga je predsednik okrajne Kmetske zveze kmet Dobrovc, p. d. Krajnc iz Nazarij. Za predsednika je bil izvoljen domači kmet Plaznik. Govornik Zebot iz Maribora nam je poročal o političnem položaju, o organizacijah, o razliki med strankami in o pripravah za volitve. Sprejele so se važne resolucije kot kmetske zahteve in se je obnovil krajevni odbor Kmetske zveze. Uspeh shoda je bil zelo lep.

Zborovanje glavnih zaupnikov KZ za sodni okraj Gornjigrad se je vršilo dne 12. septembra popoldne v Goranemgradu. Zanimanje za te sestaneke je bilo tako veliko, da so bile zastopane z malo izjemo vse župnije in občine v okraju. Bil je to mal parlament, politična šola za naše ljudske voditelje po občinah. Zboru zaupnikov je predsedoval odločen kmet iz Nazarij Matevž Dobrovc. Govorili so: urednik Zebot iz Maribora ter gg. Kemperle, Močnik, Dobrovc, Lovce i. dr. Uspeh shoda je, da bodo vsi naši vodilni moze po občinah razvili takoj živahno delo za strankino organizacijo. Dne 10. oktobra bo pri Sv. Frančišku velik političen tabor pristavev Kmetske zveze za cel gornjegrajski okraj.

Sv. Martin za Dreto je imel zadnje nedelje 12. t. m. zelo lep shod KZ. Govoril je urednik Krajnc. Visokošolec Poznik je predlagal koncem zborovanja naslednje resolucije: 1. Zahtevamo za Slovenijo kar največjo samoupravo. 2. Odločno ugovarjamo, da bi se nameravani državni proračun uveljavil. 3. Da se davki za kmeta zmanjšajo, zahtevamo, da se takoj izvede davek na vojne dobičke. 4. Protestiramo, da se je izvoz in uvoz prepustil poedincem na škodo kmetskega stanu in zahtevamo, da se izvoz in uvoz kmetskih potrebščin izvaja potom gospodarskih zadrug, ki naj bodo združene v Središnji zadrugi. 5. Izrekamo poslancem SKZ in njihovemu voditelju dr. Korošču popolno zaupanje. Posebej se še zahvalimo poslancu dr. Hohnjcu, da je takoj odločno nastopil proti nameravanemu neprimernemu načinu popisovanja vozov in živine po okrajnih glavarstvih in je dosegel, da se tak neumestni način popisovanja ni izvajal. Razun nekaj znanih demokratov v vasi, ki pa so se zadnji čas prelevili v Samostojne, je vsa naša župnija v vrstah KZ.

Trbovlje. Kmetska zveza. V nedeljo 5. t. m. se je vršil sestanek naše Kmetske zveze. Zborovanje, ki je trajalo skoro dve uri, je jasno pokazalo, kako velike težave danes tarejo predvsem kmeta in nova bremenja, ki se mu obetajo, ne bodo uničila samo kmetskega stanu, ampak tudi tiste, ki danes tako lahkomišelnostno vladajo. Govor je bil predvsem o novih davkih, že sedaj jih je preveč, pa bi jih naj še štirikrat povežali. Osebno dohodnino zvišujejo in pobirajo brez razumevanja za neizmerno povišanje kmetovih izdatkov in stroškov. Naši fantje so morali zaradi komunističnih neumnosti k vojakom, ko bi jih v poletnem času najbolj rabili doma, in trpijo sedaj po zasuščenih macedonskih mestih grozne muke. Radi vsega tega in tudi radi žganjekuhe smo poslali pritožbe na poslance in druga pristojna mesta. Zadnji čas je tudi, da pridejo enkrat volitve in da pridejo v državni zbor ljudje, ki bodo imeli več smisla za ljudske potrebe, ko pa za lastne žepce!

Mladinska organizacija.

Zene in dekleta.

Velik ženski in dekliški shod se bo vršil dne 3. oktobra t. j. na Rožnovensko nedeljo v St. Petru pri Mariboru za spodnji del mariborske dekanije in sosedne župnije. Spored bo sledeči: Ob 10. uri se zberejo društva z zastavami — če mogoče — in drugi udeležniki pri cerkvi Sv. Petra, odkoder je potem procesija na Goro, kjer se bo vršila služba božja s slavnostno pridigo in s slovesno sv. mašo. Nato je odmor do 1. ure. Ob 1. uri slovesne večernice v župnijski cerkvi, nato pa zborovanje zunaj cerkve. Ob slabem vremenu ne bo shoda. Zberimo se v obilnem številu krog Marijinega prapora, ki nas bo pripeljal k zmagi!

Sv. Križ pri Slatini. V nedeljo, dne 19. t. m., ob enih popoldne v Društvenem domu pri Sv. Križu tik Slatine zborovanje dekliških zvez rogaške dekanije. Po zborovanju slovesne večernice. Dekliške zveze sosednjih dekanij dobrodošle!

Shod dekliških zvez pri Sv. Križu pri Ljutomeru v nedeljo 5. septembra je zbral kljub slabemu vremenu veliko število zavednih mladenk iz vseh župnij ljutomerske dekanije. Zastopane so bile vse dekliške zveze v dekaniji. V cerkvi je govoril dekletom župnik Gomilšek, ki je tudi na shodu podal potrebna navodila za uspešno delovanje zvez. Slovesno sveto mašo je opravil župnik Stahec. Na shodu v Slomškovi dvorani, ki je sedaj primerno razširjena in na daleč okrog največja, je vladalo veliko navdušenje, ki so se ga povečali ognjevit praktični govori 11 mladenk. Bogoslovec Kovačič je vspešno mladenke k delu v imenu Slovenske dijaške zveze. Vmes so mladenke zapele več pesmic. Osnoval se je dekanjski odbor dekliških zvez z duh. voditeljem župnikom Stahecom. Sklenilo se je, da se bo nadaljevalo s snovanjem Orlic v okrepitev dekliške organizacije. Zelim, da se važni sklepi tega shoda prav kmalu izvrše po vseh župnijah. Po večernicah smo se zopet zbrali v dvorani, poslušali krasno petje ženskega zbora in tamburanje in na to strme sledili prizorom časa primerne igre „Moderno suženjstvo“, ki so jo križevske mladenke izborno predstavljale. Vsa čast prireditelju kaplanu Ostržu! Igra je bila dostojen zaključek tega lepega dne.

Dekliški shod pri Sv. Križu pri Planini dne 8. m. se je kaj lepo vršil. Stevilna udeležba iz vseh gornjih župnij kozjanske dekanije, spredaj dekleta in žene, v ozadju fantje in moze, ki so do konca vztrajali pri zborovanju, je nudila zanimivo sliko na hribočku, odkoder se ti odpira krasen razgled. Domači g. župnik Vurkele otvori zborovanje. Mladdenke govorijo o raznih dekleta in žene zadevajajočih predmetih, z ozirom na sedanje razmere, zlasti o političnih pravicah ženske in se vnmajo za svoje dekliške vzore. Govorile so: Neža Kovač, Minka Tovornik, Amalija Vertačnik, Minka Kolman, Julijana Lovacič, Mar. Hidrih, Marija Topolinek. G. župnik Bosina oriše v svojem govoru pomen prave mladinske narodno-politične izobrazbe, kakor jo krvavo zahteva sedanji čas. Po dodi fantom iskrene nauke. Z mičnimi pesmicami se je zaključil shod, nakar so bile v cerkvi še večernice, kjer je župnik Bosina označil pomen Marijinega rojstva za družbenice. Dal Bog uspehov obilno! — V nedeljo 19. t. m. pa na dekliško-ženski shod na Staro goro pri Podsredi!

Orli.

Ustanovitev Orla pri Sv. Miklavžu pri Ormožu. Zadnja nedelja 5. t. m. je bila za Smiklavževsko mladino kaj vesela. Ustanovila si je Orla in Orlice. Ze ves prejšnji dan so se vršile priprave za prireditve. V nedeljo so prikorakali nove brate in sestre pozdravit Orli in Orlice iz Središča, Ljutomera, Svetinj, Sv. Tomaža s svetinjsko godbo na čelu. Po poznem sv. opravilu, pri katerem je pridigal domači g. kaplan Guček, se je vršilo mladinsko zborovanje in ustanovitev Orla. Zborovanje je vodil predsednik ljutomerskega Orla br. Novak. Govorili so: brata Ploh Franc in Hribersek Matija, in sestra Črček Micka iz Središča, brat Zmave in sestra Pušenjak Antonija in sestra Janežič Angela od Sv. Miklavža. Urednik Marko Krajnc iz Maribora je pozval navzoče Orle, naj sedaj, ko so razun Sv. Bolfeaka vse župnije preprežene z orlovskimi odseki, polete k našim bratom v Medijmurje in tudi v tamošnja mladinska srca vsade vzvišeno orlovsko misel. Popoldne se je vršila telovadba in igra.

Volitve v ustavotvorno skupščino

(državni zbor) se bodo vršile 28. novembra t. l. Volilne imenike morajo župani sestaviti do 25. septembra. Volilec je vsak moški, ki je star dne 25. septembra vsaj 21 let, ki tega dne biva vsaj šest mesecev v občini in ki nima kake kazni, katere bi ga izključevala od volilne pravice. Osebe, ki so se pri ljudskem štetju leta 1910 dale vpisati za Nemce, nimajo volilne pravice. Teh niti ni treba dajati v volilni imenik. — Zaupniki KZ naj takoj natančno preprišejo volilni imenik. V vsaki občini sestavite volilni odbor, ki naj pripravi takoj vse reklamacije. Pri teh volitvah se bodo morali imeniki in reklamacije predložiti okrožni sodnji (Celje ali Maribor). Reklamacije sestavite tako-le: „Županstvo v Moški žepi. Zoper razgrnjeni volilni imenik za občinsko volitev vlagam pravočasno ugovor (reklamacijo), ker je v imeniku izpuščen(a) — vpisan(a) — g. Boštjan Kozlovič, bivajoč(a) v Mali Moški žepi, h. štav. 13. Svoj ugovor opremim s sledečimi dokazili: (Domovnica, potrdilo o šestmesečnem bivanju). Iz teh dokazov je razvidno, da ima — nima — gori imenovani aktivno — aktivne — volilno pravico — volilne pravice — v občini Moška žepa. Okrožna sodnja naj tečaj, upoštevajoč ta dokazila, razsodi, da se ima gori imenovani(a) vpisati v volilni imenik — zbrisati iz volilnega imenika.“ V Moški žepi, dne 30. sept. 1920. Miha Bizgolinšek.“ Rok za vlaganje reklamacij poteče dne 6. nov.

Zaupniki Kmetske zveze, okrajni in krajevni odbori bodo dobili prihodnje dni volilni red in potrebna navodila naravnost od tajništva KZ. Naj ga le vsak dobro prečita in prouči. — V Sloveniji bodemo volili 40 poslancev. Od teh odpade na bivšo Slovensko Stajersko z Mežiško dolino in Prekmurjem 21. Vsak četrti kandidat mora imeti visokošolsko izobrazbo, a ne sme biti v državni službi.

Vse okrajne in krajevne odbore ter vodilne zaupnike prosimo, da pridno prirejajo sestanke volitev po občinah. Poučite ljudi o važnosti teh volitev. Zbirajte doneske za volilni sklad. Sinite „Slovenskega Gospodarja“ in „Stražo“! Če vam glede volitev še kaj ni jasno, pišite takoj: Tajništvu Kmetske zveze v Mariboru (Cirilova tiskarna).

Volilni shodi. Kdor skliče shod z ozirom na razpisano volitev v ustavodajno skupščino, mu ga ni treba prijaviti nobeni oblasti, razven, ako se ima vršiti pod milim nebom. Sklicatelj omeji shod na kogar hoče, postavi reditelje, katerim se mora vsak pokoriti.

Volitve v agrarne odbore se bodo vršile meseca oktobra. Te volitve bodo velike gospodarske važnosti posebno za vinčarje in druge kmetske delavce, male posestnike, najemnike in obrtnike. Župane in zaupnike Kmetske zveze opozarjamo na članek v „Straži“ z dne 15. septembra na 4. strani. Članek prinaša natančna določila glede teh volitev.

Pristaši, zbirajte za volilni sklad!